HISTORIA MERCVRII ET MERCVRIALIVM MEDICA.

LIBELLVS PRIMVS.

SCRIPSIT

ERNESTVS GODOFREDVS BALDINGER,

SERENISS. PRINCIP. LANDGRAVII HASSO - CASSELLANI CONSIL. AVL. ET ARCHIATER PRIMARIVS, MEDIC. PRACT. PROF. ORD. ILLLVSTRIS COLLEGII CAROLINI, NOSOCOMII CHARITATIS DIRECTOR, PHARMACOPOEAE AVLICAE INSPECTOR, MEDICVS ORDINARIVS COHORTIS PRAETORIANAE EQVITVM, NEC NON LEGIONIS PRAETORIANAE PRIMAE ET IVVENVM NOBILIVM, MILITIAM DISCENTIVM CAET.

GOETTINGAE,

apud IOH. CHRIST. DIETERICH.

1783.

VIRO

ERVDITIONE ET PROBITATE
EXIMIE CONSPICVO,

LAVRENTIO CRELL,

PROFESSORI MEDICINAE APVD
HELMSTADIENSES

CELEBERRIMO,

DE CHEMIA, MATERIA MEDICA PHARMACIA, PRAXI MEDICA, OPTIME
MERITO,

AMICO VETERI,

D. D. D.

ERNESTVS GODODREDVS
BALDINGER.

LECTVRIS.

S.

Quae nuper ſeorſim prodierunt programmata academica, cum Gottingae adhuc viuerem, iunctim recuſa exhibeo, vt amicorum, qui haec rogarunt, deſiderio ſatisfacerem.

Reſtat libellus ſecundus, quem mox prodire iubeam. Enarrabit ille hiſtoriam praeparatorum mercurii, quotquot innotuerunt mihi, omnium, quorum vnquam in re medica aliqua fuit vtilitas.

Prodiit interim Cl. MACQVER liber abſolutiſſimus, dictionarium chemicum, ſtudio Cl. LEONHARDI doctis additamentis locupletatus et perpolitus, vt

quae adiici poſſint, videantur perpauca. Etenim in eo libro fere omnia dicta ſunt, quae medico de mercurio eiusque praeparatis, ſcitu neceſſaria.

Tironum vero in gratiam Epitomen eius doctrinae abſoluere decreui mecum, vt in tabula quaſi perſpiciant, quae huc pertinent, et vt cognoſcant, quibus auctoribus, et quo tempore, praeparata, omnia mercurialia inuenta, et vſibus medicis commendata, quaeque horum fuerint fata progreſſu temporum. Iuuat enim memoriam rerum diſcendarum nil magis, artis hiſtoria ipſa, quam quis excolendam ſibi elegit.

Libelli huius pars altera docebit, ex lectione noſtra varia ſparſim fuiſſe adiicienda ſuis locis, quae ſpectant controverſiam auctorum, de vſu et applicati-

one

one mercurialium, quae doctrina neutiquam occurrit, nec locum habet, in egregio libro cl. MACQVER, in quo chemica ſolummodo et phyſica pertractavit vir eruditiſſimus.

Licuit mihi, per quatuordecim annos, non ſine applauſu materiam medicam docenti, animaduertere, vix memoria poſſe capi a tironibus ingentem multitudinem eam mixtionum et relationum chemicarum praeparatarum, officinalium.

Eam itaque ob cauſſam tabulas nonnullas communicaui, in quibus haec omnia, perſpicue ſatis expoſita. Illarum breuem conſpectum propediem communicabo in promptuario medicis deſtinato, integrum vero opus illo tempore fortaſſis typis exſcribi curabo. Ita de me-

liori lecturis me commendo, qui ſedem ſolummodo, non vero ſtudii genus mutaui, quod a puero mihi placuit et ad ultimum vitae halitum certe placebit. ſcrib. CASSELLIS et 3. Ianuarii. 1783.

HISTO-

HISTORIA
MERCVRII ET MERCVRIALIVM MEDICA.

PARS I.

GOTTINGAE. D. 22 IVN. 1781.

R*uit nunc mole ſua eruditio*, non inepte quidem nuper dixit vir, ambitum vniuerſae doctrinae ſatis bene perſpiciens. Tanta enim et incredibili fere induſtria, tot virorum noſtra aetate clarorum, augetur adeo quotannis eruditionis copia, vt vel diligentiſſimus, omni licet adhibito ſtudio, vix queat perſcrutari omnia ea, quae nuperrime forſan dicta et inventa ſint, cum vix omnes libelli omnium in ſingulorum manus perveniant. Non mirum itaque, multa ſaepe effugere no-

titiam eorum, qui ex inſtituto epitomen doctrinae cuiusdam elaborare ſtudent. Veniam itaque facile dabo, ſed et expecto ſimul, quodſi non omnia velim exhaurire, quae dicenda forent ſuper hydrargyri hiſtoria medica, cuius epitomen tradere, atque in libello, mole paruo exponere, mecum decreui. Propria edoctus ſcio peritia, multa multis adhuc eſſe ignota, quae paſſim ſuper variis ex hydrargyro conficiendis praeparatis annotata leguntur, ut, ſi non laudes, tamen gratias expectare queam, ſie horum omnium notitiam brevi ac ſuccincta commentatione exhibeam.

Sum vero perſuaſus, neminem recte intelligere doctrinam, quam profitetur, niſi edoctus ſit illius pleniorem hiſtoriam, a primis inde temporibus, ad noſtram usque aetatem, et ſingula eius doctrinae dogmata, ſuis inuentoribus vindicare ſciat. Sed ad ipſum argumentum meum me ſtatim conuerto. Cum vero ab inſtituto meo nimis alienum foret, ſi ea omnia hic repetere vellem, quae ſpec-

ſpectant hydrargyri noſtri e terra eruti indolem, malim euoluat ea de re quisque, recentiorum libellos, qui nunc in omnium manibus verſantur. Paucos ex his non poſſum ſilentio prorſus praeterire. Ex Hydrargyri fodinis et mineris, noſtro tempore celebriores ſunt Idrienſes atque Electoratus Palatini, quorum accuratiores deſcriptiones Virorum Cl. SCOPOLI *a*), FERBERI *b*), HACQVET *c*), nec non MVCHA *d*), et COLINI *e*), non ſine emolumento leguntur.

Cl.

a) de Hydrargyro Idrienſi. recuſ. Ien. 1771. 8vo.

b) Beſchreib. des Queckſilber-Bergwerks zu Idria. Berlin. 1774. 8.

c) de mineris hydrarg. Idrienſ. im B. 3. der Berlin. Naturf. Geſellſch.

d) vom Queckſilber-Bergwerk zu Hydria. Wien. 1780. 8.

e) de Mineris hydrargyri et cinnabaris natiuae in Palatinatu. Act. Acad. Palat, T. I. p. 505. et germ. in Prompt. Hamburg. nouo P. 21. De mercurio in uniuerſum Cf. etiam Linne' Mineralſyſtem von Gmelin Th. 3. S. 29.

Cl. FERBER, viro in hiſtoria naturali et chemia verſatiſſimo, inprimis debemus pleniorem relationem de vſitata hodie methodo hydrargyrum e mineris Idrienſibus eliciendi. Immenſa eſt copia hydrargyri, quae quotannis variis in locis e mineris elicitur. Sic lego apud *Valmont de* BOMARE *f*): *„On tire communé-„ment tous les ans des mines de Guançavelica, „pour un million de Livres, de vif argent, qu' on „transporte par terre a Lima, puis a Arica, „et de-là à Potoſi.„* Idrienſes fodinae anno 1497 detactae, (quo tempore dira lues gallica latius ſerpere cepit, tertium in annum, poſtquam ex America in Europam delata), dedere Anno 1663 teſte *Valvaſor* apud BRUECKMANNVM *g*)

a)

f) Dict. univ. d'hiſt. nat. ed. noua. T. IV. Paris. 1775. 4to p. 123. In hoc libro manca admodum inuenitur hydrargyri hiſtoria, et nimis breuiter pertractata.

g) Magnal. Dei oder Beſchreib. aller Bergwerke u. ſ. w. Th. I. Braunſchw. 1727. fol. p. 66.

a) Mercurii vulgaris 244, 119. ℔.
b) Mercurii virginei 11, 762. ℔.
Summa 255, 881. ℔. *g**)

Anno vero Seculi huius 52 lego Idriae 300, 000 ℔ ponderis civilis immo ultra, a metallicolis fuiſſe effoſſas *h*). Tot uſibus enim cum hydrargyrum inſeruiat, non medicis ſolum, ſed oeconomicis etiam, ex fodinis Idrienſibus in poſterum quotannis colligi debent hydrargyri 2, 500 centenarii *i*) lege promulgata, Occurrit autem *mercurius virgineus*

*g**) *a*) Mercurii virgin. 26, 668 ℔
b) —— commun. 667, 666
Summa 694, 334 ℔

ex iisdem fodinis collectae fuere Anno 1661. teſte *Bechero* in Phyſ. ſubterr.

h) *Wabſt*, *Chr. Xav.* Tentamen de Hydrargyro, P. I. Vindob. 1754. 4to. p. 20. Is liber paucis notus iſt. Multa continet bona, ſed mala etiam mixta bonis. Pars altera prodiit nunquam.

i) v. III. *Schloezeri* commercii epiſtolaris; argumenti potiſſimum ſtatiſtici et hiſtorici. Faſcic. 34. p. 258.

neus, qui ignem nondum expertus eſt, form
fluida hauſtus e fodinis, et mercurius e mi
neris ſuis variis igne liquatus, in fornace cu
ius deſcriptionem et delineationem debemu
Cl. *Ferbero* iam ſupra laudato. Cinnabarin
natiuam a mineris hydrargyri vulgaribus ſol
ſulphuris admixtione diuerſam eſſe, atque e
cinnabari hydrargyrum elici poſſe, immo e
hydrargyro atque ſulphure per ſublimationen
cinnabarim confici poſſe, notiſſima res eſ
De varia encheireſi autem et regulis obſer
vandis in confectione cinnabaris, ſuo dican
loco.

Aurum et Plantinam del Pinto, ſi excepe
ris, grauitate hydrargyrum reliqua ſingula me
talla ſuperat. Non eadem vero grauitas hy
drargyro in diuerſis locis collecto et eliquat
competit, nam haec multum differt, ſi i
diuerſo loco natali collectus, aut minus ben
purgatus fuerit mercurius, vt ſuo tempor
iamiam MVSCHENBROECK *k*) tabulam pon
de

k) Introduct. ad Philoſoph. nat. T. II. L. B
1762. 4. p. 539. et ib. Cinnabaris p. 54

ris eius diuerſi dederit lectu dignam. De Hydrargyri pondere apud *Valmont de* BOMARE *l)* ſeq. lego: „*Un pied cube de mercure, peſe neuf cents ſoixante et dixſept livres.*„

Crediderunt olim Alchymici, mercurium eſſe principium metallorum, et arte ſingulari ex quouis metallo mercurium elici poſſe. Sed doctis argumentis iam ſuo tempore *Guern.* ROLFINC commentum iſtud refutauit *m)*, nuper vero iſtud metallorum principium negarunt Viri Cl. WIEGLEB *n)* et GMELIN *o)* rerum chymicarum ſagaciſſimi iudices. Calor ignis, qui nondum aquam ebullire facit, hydrargyrum in vapores mutat, et aufugere in totum

l) l. c. p. 122.

m) v. Ei. libellus: Non-Ens chymicum, Mercurius metallor. et mineralium. Ienae. 1670. 4to.

n) in Annot. ad VOGELII Chym. §. 95.

o) in Chymia 1780. 8vo. §. 55. p. 65. Non prorſus tamen negat b. ERXLEBEN elici poſſe ex metallis hydrargyrum; idque *productum* non *eductum* eſſe contendit. Chym. §. 814. Nullo autem experimento ſententiam ſuam corroborauit.

totum cogit. Mirum itaque non eſt, aliquot homines incidiſſe in Ptyaliſmum, cum in hypocauſto viuerent, cuius fornaci calefacto vas impoſitum, continens mercurii libras viginti, etſi calor fornacis non ſuperaret gradum caloris 18 therm. REAVMVRIANI *p*). Per deſtillationis modum e mineris ſuis hydrargyrum ignis ope expellitur, vaporum forma *q*). Mercurius ipſe varia forma C. H. applicatus, ceu vapor inuiſibilis iterum per cutim exhalat, et tum ea metalla, quae homo ſecum gerit, vel quae in vicinia ſunt, nigredine obfuſcat, immo efficere ſolet, vt in aliis hominibus, qui non aſſumſere mercurium, a ſolis illis vaporibus ptyaliſmus oriatur. Hydrargyri mineras, qui effodiunt metallicolae, non vnam ob rationem periculoſiſſimo corripiuntur ptyaliſmo, aliaque grauiſſima experiuntur ſymptomata, quae optime nuper deſcrip-

p) Mem. de l'Acad. de Berlin. Ann. 1778. p. 9. teſte Cl. ACHARD.

q) WABST l. c. p. 21. ſp. et BAVMÉ erl. Exper. Chimie Th. 3. S. 444.

ſcripſit Cl. SCOPOLI. Manibus enim tractant mineras, et pars aliqua per cutim reſorbetur, aliqua pars autem ore excipitur, quae deglutita nocet, et mercurius denique ipſe in vapores reſolutus per ignem, reſorbetur vtroque modo. Suffimigia arte adhibita, et olim vſitata, non ſolum excitarunt ptyaliſmum, ſed et varia ſymptomata periculoſa, nec non morbos neruorum, vt pauci hodie ſuperſint, qui velint per ſuffitus ſanare luem, etſi nonnunquam inter topica auxilia ſuffitus mercurialis tuto adhiberi poſſit, et cum euphoria ſumma aegroti.

De venenatis mercurii effectibus in metallicolarum corpora et ſanitatem, ſuo iam tempore ſcripſit *Bernh.* IVSSIEV *r)* Metallicolae enim, qui veſtes non ſaepius mutare poſſunt, intra breue temporis ſpatium pereunt. Mira res eſt profecto, metallicolas Idrienſes tanta vermium multitudine, quae fere fidem ſu-

r) Mem. de l'Ac. des Sc. de Par. A. 1719.

ſuperat, aegrotare, cum tamen mercurius ſit anthelminticorum princeps, et ipſa *Plenckii* ſolutio gummoſa in vermibus expellendis mihi ſaepius ſatisfecerit.

Vt vero leni calore in vapores reſoluitur mercurius, ſic e contrario a frigore denſatur, immo in ſolidum corpus coit. BOERHAAVII tempore iſtud mirabile phaenomenon adhuc erat ignotum, etſi non ignoraret vir ſummus artem, quae docet frigoris gradum mirum in modum augere. Varia illa caloris et frigoris phaenomena in Elem. chym. exponens *s*) tandem ait: „*Spectamus mercurium* „*adeo denſari, vt adhuc fere contrahatur ad* „$\frac{1}{269}$ *ſuae molis. Scimus mirabile hoc corpus* „*tanto in frigore, tanta in denſitate, manere* „*aeque fluidum, quam ante, aeque mobile, ae-* „*que expanſile.*„ Paulo poſt addit: „*Scimus* „*per experimenta edocti, videmusque accedere* „*ita ſenſim per frigus ad pondus auri proprium* „*mercurium.*„ Vaticinatus eſt vero ſimul, per

s) recuſ. Lipſ. 1732. 8vo. T. I. p. 148.

per alias vires poſſe aliquando augeri pondus eius ect.

Primum a frigore artificiali hydrargyrum congelatum videre *Petropoli* BRAVNIVS atque GRISCHOVIVS menſe Dec. A. 1759, ille paulo poſt coram Soc. Petrop. obſeruationes ſuas praelegit, et deinceps publici iuris fecit *t*). Sed deinde Cl. PALLAS die 6 Dec. in Sibiria a frigore ſummo naturali hydrargyrum vidit perfecte congelatum *u*).

B 2 De

t) in libello: de admirando frigore, quo mercurius eſt congelatus. Petrop 1760 4to et in nov. Comm. Petrop. T. XI. p. 268. Exſt. germ. im neuen Hamb. Mag. B. 4. p. 370-72, nec non in Cl. TITII neuen geſellſch. Erzählungen, Leipz. 1762. 8. p. 4. p. 241. et 267. ſp. Eiusdem phaenomeni mentio ſit in NIC. DE HIMSEL, of artificial Cold produced at Petersburg in Phil. Transact. Vol. LI. P. II. Ann. 1760. nec non in b. ERXLEBEN Naturl. §. 464.

Sed bene monet BAVMÉ, non conſtare certo ſatis, quo gradu frigoris vere contigerit congelatio mercurii Chym. Th. 2. p. 441.

u) v. Ei Reiſen. B. III. S. 417. et in Epitome Frft. P. III. p. 324. nec non Berl. Samml. B. VI. p. 266.

De hydrargyro per frigus artificiale in corpus perfecte ſolidum mutando egit etiam ex inſtituto THOMAS HVTCHAM *x*). Adeo vero condenſatum fuit, vt malleo obediret, et plumbi inſtar ſonum obtuſum ederet.

Quem denique fugiunt experimenta illa, quae Cl. BLVMENBACH hic Gottingae inſtituit *y*) die 4 Ian. 1774, qui frigore artificiali hydrargyrum in corpus ſolidum coëgit.

Non vero ſummum gradum frigoris ſemper requiri, vt mercurius mutetur in ſolidum corpus, ſed beneficio frigoris mitioris mercurium prius in vapores reſolutum facillime condenſari Ill. BVFFON *z*) affirmat. Roterodami deinde d. 28. Ian. 1776. Cl. BICKER, et nuperrime *de* ELTERLEIN d. 4. Ian. 1780. per frigus artificiale mercurium etiam congelatum viderunt, teſte Cl. BLVMENBACH *a*).

Hy-

x) in Philoſ. Transact. P. I. Vol. LXVI.

y) v. Götting. Anz. 1774. St. 13. nec non ex iisdem Berl. Samml. B. IX. p. 132.

z) in Hiſt. Nat. Suppl. T. I. v. Götting. Anz. 1775. p. 141. —

a) v. Ei. Naturhiſt. B. 2. p. 537.

Hydrargyrum ſemimetallis adnumerarunt omnes olim. Quum vero per frigus 568° therm. Fahrenh. in corpus perfecte ſolidum malleabile mutetur, non dubitauit b. ERXLEBEN, praematura morte nobis ereptus, metallis ipſis adnumerare hydrargyrum *b*). Pluribus argumentis grauiſſimis iam ante b. ERXLEBEN, Cl. WIEGLEB, vir acutiſſimi ingenii, et ad augendam omnino natus chymiam, eandem ſententiam affirmauit *c*).

b) Chymie §. 495.

c) in Annot. ad §. 30. Chym. b. VOGELII.

HISTORIA MERCVRII ET MERCVRIALIVM MEDICA.

PARS II.

GOTTINGAE. D. 28 FEBR. 1781.

Superſunt phaenomena nonnulla mercurii recenſenda, quae quidem phyſica vulgo vocantur, at nihilo minus a medico etiam illorum cognitionem non eſſe negligendam, quis hodie dubitat, cum πολυπραγμοσύνη noſtra aetate inprimis commendet medicum.

Et primo quidem mercurii motus in tubo TORRICELLIANO mirifice olim eruditorum exercuit ingenia, nataeque inde controuerſiae, quae vix omnibus ac ſingulis hodie notae. Princeps agitata inter GVNTH. CHPH. SCHELHAMER et BERNARD. RAMAZZINVM-

NVM *a*). Iam quidem illius cauſſam ignorat nemo, et ſtudium illud phyſicorum, barometri ope tempeſtatum viciſſitudines accuratius determinandi, effecit, vt longe accuratius HIPPOCRATE ipſo HVXHAMVS, aliique eximii medici recentiorum temporum, aëris epidemicas conſtitutiones, morbosque inde oriundos, horumque viciſſitudines definire potuerint, ſic quidem, vt vix quidquam his adiici poſſe videatur. Laetamur nunc merito, non adeo abſtruſam eſſe hodie quam olim, doctrinam morborum epidemicorum, nec non endemiorum, etſi nondum ex omni parte horum indoles nobis cognita atque perſpecta. Anno 1675 PICARDVS, Acad. Pariſinae Soc. in tubo TORRICELLIANO incluſum mercurium, et in loco obſcuro motum, phoſphori inſtar lucem ſpargere, primus vidit *b*).

 Iſtud

a) Exſt. liber SCHELHAMERI de motu mercurii in tubo TORRICELLI et de eod. arg. RAMAZZINI Kilon. 1699. 8.

b) V. IO. FRID. WEIDLER diſſ. de Phoſphori mercurialis hiſtoria, phaenomenis, pa-

Iſtud phaenomenon accuratiori nuper examini ſubiecit Cl. ACHARD *e*) et varia tentamina inſtituit circa frictionem mercurii cum variis corporibus, inprimis vero reſinoſis, ad illuſtrandam quaeſtionem, num lux moti mercurii, ab electricitate vitri oriatur, quam ſententiam veroſimilem cenſet vir eruditiſſimus.

Sed recenſenda nunc veniunt phaenomena illa varia mercurii triti cum variis corporibus, ex quo quidem connubio naſcuntur nunc *amalgamata* ſic dicta, nunc vero *Aethiopis* permultae ſpecies. Amalgama vulgo audit mercurii cum metallo mixtio, triturationis ope.

Docuit vero experientia, artium magiſtra, cum aliis metallis facillime coire mercurium, difficilius cum aliis, et cum aliis denique

vix

parandi modis etc. Vitemb. 1715. r. CHR. EBERLIN Alio titulo ſtatim hanc diſſ. promulgauit WEIDLERVS, nempe Exerc. de Phoſphoro mercuriali.

e) chym. phyſ. Schriften. Berlin 1780. 8. p. 205. ſeqq.

vix niſi ope tertii cuiusdam corporis admiſcendi, cum quo et mercurius illudque corpus, quod per ſe non vniri patitur cum mercurio, affinitatem quandam habet, in qua definienda hodie vniuerſa fere chemia occupata eſt.

Coit mercurius cum Biſmutho, ſtanno, plumbo, cum Biſmutho facillime, et huius beneficio magna copia ſtanni et plumbi cum mercurio ſeſe miſceri patitur.

Non raro etiam mercurius in mercatorum tabernis venalis, praeter ſtannum vel plumbum ſimul cum biſmutho mixtus fraude reperitur.

Amalgamata haec iam olim ſtudio explorarunt viri doctiſſimi BORRICHIVS *d*) HANNEMANNVS *e*) et nuper MALOVIN *f*).

d) ſur les parties ſalines, contenues dans le mercure le mieux depuré, et diverſites des amalgames. Mém. de Par. T. 6.

e) de trituratione mercurii cum lapide haematite. ib. T. 6.

f) de vnione mercurii cum antimonio, ſtanno, plumbo. Mem. de Par. 1740.

Difficillime omnium vero cum marte mercurius iungi ſe patitur. Dicam vero infra ſuo loco, quibus artificiis, quaue arte et mercurius cum marte poſſit uniri.

Quodſi vero mercurius fraude aliis metallis mixtus, fieri non poteſt, quin eius qualitas mutetur.

Etenim a plumbo vel ſtanno admixto, globulorum mercurii maior vt fiat cohaeſio, neceſſe eſt, hinc non adeo celerrime diffluit et in minores globulos non adeo facile diſſilire ſolet, quam mercurius puriſſimus. Simul etiam in mercurii ſuperficie cuticula apparet, et his notis vulgo quidem cognoſcitur, mercurium non eſſe purum.

Vſibus vero medicis et chemicis cum nonniſi puriſſimus adhiberi queat, varias encheireſes excogitarunt, quibus mercurium ab admixtis metallis liberare tentarunt, non optimo ſemper euentu.

Ete-

Etenim iuſſerunt alii, mercurium fraude aliis metallis mixtum per corium exprimere, vt nempe metalla peregrina in corio remaneant, et ſolus mercurius per corium tranſeat. Sed monendum eſt, hanc mercurii purgandi methodum vix ſufficere.

Parcior enim plumbi vel ſtanni copia, mercurio admixta, ſolummodo in corio remanet, ſi vero maior, tunc omnino haud exigua eius portio ſimul per corium tranſit, nec hac ratione purus mercurius obtinetur.

Metallum peregrinum prodit etiam mercurii in crucibulo candente evaporatio. Remanet enim calcis forma alienum metallum, et ſolus mercurius aufugit.

Alia dein mercurium purgandi methodus excogitata fuit, ſcilicet eius lotio cum aceto concentrato, aut bonae notae. Soluit enim acetum plumbum, et ſapor aceti dulcis plumbum declarat, ſed cum acetum vix omne plumbum

bum ſoluere poſſit, hinc portio inſig-
nis non ſoluta remaneat, nec haec metho-
dus laudes meretur.

Tertia itaque methodus per modum de-
ſtillationis prioribus illis ſubſtitui cepit. Quae
vulgo quidem artis vocabulo *reuificatio* mer-
curii audit.

Etenim amalgamata varia mercurii et com-
poſitiones eius deſtillationi ſubiiciuntur.

Iubent alii Amalgama ex ſtanno et mer-
curio, vel ex biſmutho et mercurio deſtil-
lationi ſubiicere, alii vero eum in finem cin-
nabarim aut aethiopem mineralem miſcent
ſiue cum marte, ioue, terra calcarea, calce
viua, vel ſale tartari, et ex retorta vitrea in-
ſtituere ſolent deſtillationem. Vas recipiens
aqua repletum ſit, neceſſe eſt, vt condenſare
poſſint ſeſe vapores. Hac ratione nimirum
ſulphur remanet et cum admixtis corporibus
ſeſe iungit, mercurius autem aſcendit et in
recipiente colligitur. Sulphuris enim affini-

tas

tas cum illis corporibus longe maior eſt, quam cum mercurio, hinc ſeparatio eius contingit. Sed monendum eſt, Cl. WEIGEL per experimenta fide digniſſima docuiſſe, non tuto ſatis depurari mercurium per varia corpora metallica *g*) et metalli quidquam ſimul aſcendere. Simplicem deſtillationem mercurii propoſuit DOSSIE *h*), et omnem lotionem eius cum aqua et aceto ſuperfluam declarauit.

Aethiops mineralis per triturationem ex mercurio et ſulphure paratur, et cum antimonium additur, *aethiops ille antimoniatus Huxhami* naſcitur, de quibus ſuo loco prolixiori ſermone dicam.

Mercurius per ſe ſola trituratione in pulverem et aethiopis ſpeciem conuerti ſolet, et hunc pilulas ingredi KEYSERI, notum eſt.

Cum

g) v. Chym. Beob. p. 23. et Chem. B. 2. §. 1077. Ex mercurio ſublimato corroſiuo etiam reſuſcitatio eius per additamenta obtinetur, quae acidum ſalis abſorbent.

h) the Elaboratory laid open etc. p. 208. et 209.

Cum ſaccharo tritus, dat *mercurium ſaccharatum* Edinb., cum reſina, v. c. Guaiaci dat Pil. *Merc*, et *Aethiop.* cum balſamo ve terebinthina ſurgunt pilulae, vnguenta, iam dudum in officinis receptae compoſitiones Mercurium cum abſorbente quodam tritum angli appellant *mercurium* alcaliſatum.

Etiam cum melle ſubigitur, pro piluli conficiendis. Huc etiam pertinet PLENCKII methodus, qui iubet mercurium cum gummi arabico vel pilularum vel liquoris forma pro pinare. Cum manna KEYSERVS et angl mercurium eiusque praeparata unire iubent.

Digeſtionem mercurii cum oleo oliuarum inſtituit olim HOMBERG *i*) ſed vix vſibu medicis commendatum fuit iſtud connubium

Veterinariis autem in vſu eſt linimentum ex mercurio et oleo baccarum lauri, contra ſcabiem et pediculos vaccarum.

Venio nunc ad aquae bullientis efficaciam in mercurium. Res nota eſt, non mutari mer-

i) Mem. de l'Ac. de Sc. de Par. A. 1709 Contin. 1713.

mercurium ſi cum aqua coquitur, hanc vero vim anthelminticam nanciſci. Nuperis experimentis Cl. VICAT *k*) aquae huius mercurialis contra lumbricos efficaciam denuo confirmavit. Vermes rotundos et aſcarides necat, et tam viuos, quam mortuos expellit. Cum lacte ſimul propinatur. Alii vero vna cum decocto rad. graminis ſimul coquere iubent mercurium viuum, vt decoctum magis efficax fiat. Poteſt et mel addi.

Non minui ſolet mercurii grauitas coctione cum aqua, nec ulla in eo mutatio obſeruatur.

Extrahi principium quoddam volatile alii volunt *l*) alii credunt, hanc vim anthelminticam deberi plumbo, mercurio admixto *m*).

Sed notari meretur cum mercurio, puriſſimo et probe purgato, omnino decoctum aeque

k) in delectu obſ.

l) BAVMÉ, Exp. Chym. Th. 2. p. 440.

m) Cl. Gmelin, Chym. §. 148.

que efficax parari, et permulta alia praepa-
rata ex mercurio vermes quoque expellere.

Vt verum itaque fatear, nondum definire
audeo, quae ſit ratio virtutis illius anthel-
minticae aquae mercurialis.

Non ſolum autem contra Vermes mer-
curium ſolebant coquere medici, ſed et con-
tra luem ipſam gallicam, aliosque morbos
chronicos rebelles, olim magis quam hodie
in vſu erant decocta lignorum et radicum
cum mercurio et interdum antimonio ſimul
parata. Formulas nonnullas KLEINIVS no-
biſcum iterum communicat *n*) nec opus eſt
anxie formulas illas quaerere, nam multae
in multorum libris occurrunt, quos ſingulo-
nominare meum nunc non videtur officium.

Princeps eius generis decoctum eſt ZWELF-
FERI iſtud, quod et KLEINIVS l. c. recen-
ſuit. Continet cum lignum, tum corticem
Guaiaci, lignum ſaſſafras, pimpinellae radicem
e

n) in ſelectu rat. form.

et abſque mercurio iamiam efficax reme-dii genus eſt. Scio tamen, frequenter b. WERLHOFIVM praeſcripſiſſe, nec dubito iis in morbis laudes mereri, quibus medendis nuperi reſinam Guaiaci commendarunt.

Solo igne, vaſe clauſo, per longum tempus chemicos mercurium tractaſſe, notum eſt.

Eminent ſummi BOERHAAVII tentamina, qui ſpatio quindecim annorum et vltra, mercurium ignis imperio ſubiecit, et nihilominus mercurium non mutatum inuenit. Mercurius enim ille, qui per ſe *praecipitatus* appellatur, aut trituratione ſola, aut deſtillatione ſimplici denuo viuus renaſcitur *o*).

Phlogiſti tamen quidquam amittit, ſed via ſicca, ſolo adhibito igne, ſine alio additamento, et humida via, per acidum ſalis, aquam fortem etc. reſuſciatur.

Re-

o) BOERHAAVE Exp. de mercurio, Tranſact. Lond. A. 1733. N. 430. inſerta. Seorſim forma libelli. Frft. et Lipſ. 1736. 4t.

Recenſui hactenus dotes generales mercurii eiusque praeparata ſimpliciſſima, cum nempe per varia corpora ſola trituratione parum mutatur.

Antequam itaque ad ea praeparata progrediar, quae ſiſtunt calces mercurii, aut mercurium magis mutatum, dicam prius de vſu mercurii crudi ad varios morbos ſanandos.

Veteres mercurium viuum venenis adnumerarunt, hinc ab eius vſu medico prorſus abſtinuerunt. Sufficit nominaſſe DIOSCORIDEM et PAVLVM ex inſula Aegina natum, nec non PLINIVM. DIOSCORIDES ait L. V. Cap. 110. Mercurium potum habere vim perniciałem, nam ſuo pondere interna perrodere.

Et hanc quidem ſententiam veriſſimam credidere medici omnes vsque ad Arabum tempora, qui primum forma vnguenti ſed parcius contra cutis morbos varios adhibuerunt.

GALENVS tamen fatetur, ſibi ipſi per experimentum proprium venenatam mercurii qualitatem non conſtare. Sciuit iamiam AVICENNA, mercurium viuum per anum iterum expelli. Sed memini me legiſſe ante aliquot annos in diſputatione Teutoburgi habita, Cl. LEIDENFROST obſeruaſſe, mercurium contra ileum olim potum, poſt annos tres per aluum denuo fuiſſe iterum excretum, ideoque tam diu in colo vt videtur, remanſiſſe. Cibum crudum ſeriori tempore per aluum interdum expelli, fide obſeruationum conſtat, hinc dictam obſeruationem de mercurio poſt adeo longum temporis interuallum excreto ego in dubium vocare nolim.

Fortaſſis iners credidere veteres medicamentum, quod per aluum iterum expelli viderent.

Vapores certe mercurii noxii, et metallicolarum, nec non artificum morbi a mer-

curio obſeruati, ſuſpicionem iuſtam dedere, eſſe venenum *p)*.

Et certe triſtes effectus ptyaliſmi a mercurio, larga copia inprimis ingeſti, mercurium nondum ab omni effectu venenato liberant, etſi proprie venenum non ſit.

Mercurius forma ſuffimigii, non caute ſatis adhibitus, praeparata eius varia ſalina, et peruerſa mercurialium applicatio, ſaepius aeque nocuere ac venenum acutiſſimum.

BRASSAVOLVS et MVSITANVS contra vermes doſi minori ad gr. ſc. jj-jv infantibus dederunt.

Con-

p) De morbis Hydrargyri foſſorum Idrienſium accurate ſatis ſcripſit **Keyßler** in ſ. Reiſen, Hannover 1751. ed. nov. 4t. p. 1199.
Idem quoque prolixe et accurate diſſeruit de fodinis ipſis Idrienſibus, Hiſpanicis, et Mexicanis, ex quibus colligitur hydrargyrus, quod iam ſupra indicare debuiſſem. Sed rerum dicendarum copia effecit, vt non nominauerim librum, quem coram habeo, legi ſaepius, et cuius fidem in dubium vocat nemo.

Contra TAENIAM hodie amalgama ex mercurio et ſtanno in vſu eſt. PLENCKII ſolutionem gummoſam contra Vermes merito laudauit Cl HARTMANN, Prof. Frft. ad Viadr. Alii laudant hunc in finem Decoctum Spigeliae Anthelm. aut ſem. ſant. cum mercurio. Loco aquae poteſt PLENCKII liquor parari ope decocti ex Cortice Peruuiano.

In epilepſia, quae a vermibus orta, laudauit olim b. HEISTERVS electuarium quoddam ex mercurio viuo, cortice peruviano, Syrupo et conſerua Fumariae *q*).

Sed monendum eſt vix poſſe exacte ſatis haec omnia miſceri, et in memoriam iterum reuocanda erit obſeruatio illa Cl. SCOPOLI hydrargyri foſſores Idrienſes incredibili vermium copia laborare, etſi ptyaliſmus in his ſimul adſit.

Ex ſolo fere pondere agere mercurium in ileo notiſſima res eſt, hinc maiori copia

 in-

q) Occurrit quoque apud KLEIN. l. c. p. 55.

ingurgitare nonnulli ſuaſere. Feces expuliſſe et in ileo a fecibus induratis mirifice profuiſſe, teſtantur ZWINGER, Mem. de l'Ac. de Paris T. L. BVCHNER, RAV, Nov. Act. N. C. T. III.

Laudat quoque in hoc morbo b. ANT. DE HAEN.

Sed experimentum ſaepe fallax eſt, nec in omni caſu locum inuenit.

Non medetur enim ſpaſmo, et nocebit praeſente iamiam vehementiori inflammatione vbi gangraena iam imminet, et inteſtina fere emortua.

Fortaſſis ſolutio mercurii gummoſa cum oleo lini ſimul mixta, quod GALLESKY laudibus extulit, vtiliſſimum praeberet medicamentum.

Mercurium pondere ſuo vermes expellere SPIELMANNVS ait in mat. med.

An

Ad partum pellendum olim adhibuerunt mercurium parua doſi, ſed MATTHIOLVS expertus eſt, integram mercurii libram non potuiſſe abortum efficere.

Nolim tamen prorſus indubium vocare mercurii effectus in nexu ſoluendo vterum inter et placentam, maxime cum conſtet effectus mercurii in oſſibus ſtagnantis.

Amuleti forma contra pediculos adhibetur mercurius, et lactis ſecretionem impedire ait DEGNER in Act. N. c. Vol. V. Obſ. 149.

De vſu interno mercurii viui nuper egit GALAND T. I. Mem. de l'Ac. de Sc. de Par.

Ad calculum renum et veſicae diſſoluendum mercurium viuum commendat MEAD.

ROSENSTEINIVS in ed. 3. p. 681. libri de morb. infantum, Swietenii formulam vnacum PLENCKII vnitam, ex mente Cl. BIERCHEN communicauit.

In pharmacopoea Edinburgenſi pilularum mercurialium ſequens occurrit formula ℞

Merc. ℥vj. ſapon. alb. Hiſp. Reſin. Guaiac. ana ℥ß tere in mortario et admiſce ſulph. antim. aurat. ℥ß. Syr. comm. q. ſ.

Etſi vero mercurius noſtra aetate medicina polychreſta, tamen vſum eius interdixit LAVR. CAIET. FABRI *r*). In anglia tanquam med. polychreſtam multi ad vnciam vnam ſumebant quotidie mercurium absque vlla ſenſibili excretione *s*).

Sed Frid. HOFFMANNVS iamiam ab vſu interno mercurii peſſima vidit damna, ſcil. tremorem artuum et impotentiam pedum *t*) et Cl. ADOLPHVS MVRRAY in diſſ. de cura luis gallicae narrat, hodie adhuc in Italia vſum mercurii prorſus interdictum eſſe.

r) dell vſo del mercurio, ſempre temeraria in medicina. Colon. 1749 et app. al. Tr. dell vſo etc. in giſtificatione. Lucae 1781.

s) Edinb. Verſ. Th. 3.

t) Med. Rat. Syſt. Sect. IV. P. 2.

HI.

HISTORIA MERCVRII ET MERCVRIALIVM MEDICA.

PARS III.

GOTTINGAE D. 18 MARTII. 1781.

Recenſui nuper pharmaca mercurialia ſimplicisſima, quae ſola fere mixtione et trituratione obtinentur. Iam vero recenſenda veniunt ſeorſim *ſulphureo-mercurialia* illa, *Aethiops* ſcil. *vulgaris*, *antimonialis* et variae *cinnabaris* ſpecies. Notatu autem dignum eſt, cinnabarim factitiam per aliquot ſaecula iamiam medicis in vſu fuiſſe, antequam aethiopem vulgarem in medicamentorum numerum reciperent. Arabis iamiam fuiſſe notam cinnabarim factitiam, nullum eſt dubium *a*).

 et

a) v. Ill. SPIELMANNI Inſt. Chem. ed. alt. Arg. 1766. p. 247.

et cinnabarim antimonii *Baſilium Valentinum* iamiam deſcripſiſſe certum eſt *b*).

Aethiopem mineralem, vulgarem, primum adhibuiſſe THEODORVM TVRQVETVM DE MAYERNE perhibent *c*). Tradidit autem in libro, typis ſaepius exſcripto, *Praxis medica*, methodum conficiendi aethiopem mineralem *per ignem*. Sumebat mercurii partem vnam, ſulphuris duas, et tamdiu ſuper igne mouebat maſſam, donec non amplius ſulphur appareret. Eadem methodo GEORGIVS BATE aethiopem parauit. Deſtrui ſulphuris adiecti partem ſuperfluam per incendium, vix eſt, quod moneam. Deinde GVALTHERVS HARRIS, in libro de infantum morbis ſola *trituratione* ſulphur et mercurium miſcuit. Hydrargyri partes quatuor, florum ſulphuris partes tres, ille iubet trituratione longa miſcere.

Alii

b) V. SPIELMANN. l. c. p. 248.

c) V. SCHROMMIVS. Io. Fr. aut potius auctor I. H. SCHVLZE, vir eruditiſſimus, in diſſ. de Aethiope minerali. Alt. 1725.

Alii denique aliam proportionem miſcendorum praeſcripſere. Sed parum refert, nominaſſe omnes, cum tanta ſit rerum dicendarum copia, vt breuitatis ratio ſit habenda. Neque nimis parca, neque nimia ſit proportio ſulphuris ad mercurium, obſeruandum erit. Nec ſulphuris deflagratio requiritur, ſola enim ſulphuris liquatio ad ignem ſufficit, modo nimia non ſit ſulphuris copia, nam ſolummodo pars ſuperflua deflagratione conſumi debet.

Longe maior autem portio mercurii cum ſulphure liquato poteſt miſceri, quam ſola trituratio ſi adhibeatur. Etenim fuſione ſulphuris mercurii partes ſeptem, trituratione ſola nonniſi partes tres mercurii poſſunt iungi.

Hepar ſulphuris, tam fixum, quam volatile, dat cum mercurio via humida, Aethiopem mineralem, et ſublimatione veram cinnabarim. Ex mercurio ſublimato et hepate ſulphuris etiam obtinetur Aethiops mineralis *d*). He-

d) BAVMÉ, Experim. Chym. Th. 2. S. 482.

Hepar ſulphuris aliaque mercurialia, ſc. Turpethum, ſolutio mercurii in acido Nitri, et mercurius praeparatus ruber, ſi iunguntur, prius aethiopem, dein ſublimatione cinnabarim largiuntur.

Ex parte ſulphur omnino mercurium ſoluit, hinc aethiops calcis mercurii ſpeciem ſiſtit, et color eius vetuſtate temporis tandem magis niger euadit *e*).

Aethiopis mineralis antimonialis HVXHAMI praeparatio haec eſt: Antimonii crudi in puluerem tenerrimum conuerſi, partibus tribus admiſcentur mercurii viui partes quatuor, et florum ſulphuris partes duae.

Triturationis diu continuatae beneficio, haec omnia exacte ſatis miſcenda ſunt.

Sulphur adiici debet, cum antimonium ſulphure non adeo diues, vt cum mercurio exhibeat aethiopem genuinum.

Eſt

e) BAVME, l. c. p. 508.

Eſt itaque HVXHAMI medicamentum nil aliud, quam aethiops vulgaris, cui praeter mercurium et ſulphur ſimul partes antimonii regulinae admixtae ſunt.

Quis vero laudes ignorat, quas HVXHAMVS medicamento ſuo tribuit.

Interim tamen monendum eſt, obſeruaſſe nuper Cl. MARCARD *f*) ptyaliſmum, non ſine aegroti periculo, a dato aethiope HVXHAMI per aliquot dies, cuius doſis erant ſcrupuli duo quotidie. Res mira eſt omnino, mercurium ſulphuris ope ſic figi, vt nunc poſſit ſublimari ſine magno diſpendio, vaſe etiam non clauſo, ſed orificio phialae leuiter tantum obturato charta, et vim ſialalogam mercurii per additionem ſulphuris fere prorſus coerceri.

Sunt enim exempla valde rara, ptyaliſmum ſiue ab aethiope, ſiue a cinnabari, fu-

f) V. ei. annot. ad THOMPSONI conſult. med. p. 263.

fuiſſe obſeruatum. Aethiops et cinnabari fautores inuenerunt multos, qui magnis laudibus extulere vires vtriusque medicinae, reſoluentes inprimis, ſanguinem ac lympham purificantes, hinc in morbis potiſſimum chronicis, ſcabie vulgari, venerea, vlceribus tinea, glandularum obſtructionibus, vermibus, vt centum alios morbos taceam, aethiopem laudarunt.

Ad peritiam ſuam prouocat b. NEVMANN g) ſe eximium effectum vidiſſe ab vſu aethiopis vulgaris, larga doſi ad drachmam vsque dimidia

Sed Ill. TRILLERO, fautori noſtro ab annis inde viginti, valde diſplicet aethiops vulgaris *h*), illumque iunioribus lac adhuc ſugentibus infantibus peſſime nocere contendit

ELLERVS magni fecit ſuo tempore aethiopem antimonialem, in ipſa lue venerea

can

g) Praelect. Chym. ex ed. Cl. ZIMMERMANN p. 503.

h) Diſpenſ. vniv. T. II. p. 8. ſq.

cancro etiam occulto et exulcerato. Ego vero, vt verum ſatear, teſtor, me nunquam noxios effectus ab vſu vtriusque aethiopis vidiſſe.

Inſignem, ne dicam incredibilem, copiam vtriusque aethiopis, cum Longoſaliſſae olim, tum Gottingae nuper, ab A. 1773 aegrotis meis praeſcripſi, et teſtes prouoco tot ſodales inſtituti Clinici, e quibus nominare potuiſſem ſeptem Profeſſores, qui nunc cum laude publice artem ſuam profitentur, quique viderunt mecum, vſu inprimis aethiopis HVXHAMI, ſanatos fuiſſe morbos admodum rebelles, tineam capitis, ſcrophulas, vlcera foeda, ſtrumas, atrophiam, ſcabiem variam, oculorum morbos, et vermes expuliſſe iſtud remedium magna copia, et cachexiam verminoſam prorſus profligaſſe.

Iſtud vero ſimul monendum habeo, me vix vnquam eius generis medicamentum praeſcripſiſſe, niſi dato prius euacuante, ad ſordes

des primarum viarum eliminandas, acidorum vſum interdixiſſe, atque ſimul ptiſanam quandam, ſiue ex bardana, ſ. rad. graminis vel ſimili, praeſcripſiſſe. Nunquam vidi ptyaliſmum ab vſu aethiopis, qui tamen ſaepius a parciſſimo vſu ſpiritus mercurialis SWIETENII vehementiorem ptyaliſmum obſeruaui.

Nolim itaque ego pro inerti medicina aethiopem, HVXHAMI inprimis, declarare, quem e contrario damnarunt alii, tamquam medicamentum noxium.

Iam *Cinnabaris* tres ſpecies, ſc. *natiua* et *factitia* nec non *antimonii*, pariter factitia, noſtram attentionem merentur.

Quaeſtio olim mota fuit, vtrum tuto ſatis natiua poſſit interne ſumi *i*). Plurimorum

i) Hofſteter, Johann Adam, ob der natürliche und rein gewachſne Zinnober, als eine Arzney in dem menſchlichen Leib ohne Gefahr gebraucht werden könne. Leipz. 1708. 4t. et eod. anno 8vo ſed breuius. Ei. die vortrefliche Güte des natürlichen jedoch

rum autem conſenſu factitia prae natiua laudes meretur.

Natiuam ex vana opinione magis efficacem reddere, longa circulatione, propoſuit olim CLAVDERVS *k*). Fuit commentum alchymicorum, cinnabarim antimonii, quae aliis placuit, praeſtantiorem eſſe vulgari factitia, et chemici omnes recentiorum temporum conſentiunt, nullum plane diſcrimen eſſe, vtrum vulgaris, an vero antimonii, adhibeatur in praxi medica *l*). Sulphur enim antimonii non differt a ſulphure communi, et neutiquam auri quidquam continet.

Pro-

doch rein gewachſenen Zinnobers, entgegengeſezt Joh. Gottfr. Beckern, — daß dieſer Zinnober recht gebraucht, ein ganz unſchädliches und nie genug geprieſenes Medicament ſey. Schleswig 1711. 4t.

k) CLAVDER, GABR. inuentum Cinnabarinum, hoc eſt, de Cinnabari natiua hungarica, longa circulatione in maiorem efficaciam fixata et exaltata. Ienae. 1683. 4t.

l) V. BOECLER diſſ. de Cinnabari factitia vulgari, cinnabari natiuae et antimonii non ſolum aequiparanda, ſed et praeferenda. Arg. 1749.

Pro cinnabari conficienda non eadem proportio ſulphuris et mercurii, quam in aethiope minerali requiritur. Etenim ſulphuris longe minor ſufficit, immo praeſtat minimam ſulphuris copiam mercurio addere, nam quo minor ſulphuris, et quo maior mercurii portio, eo melior cinnabaris ſpecies ſublimatione iungitur obtinetur, coloris nempe pulcherrimi, nam varia omnino proportio miſcendorum, ſiſtit cinnabarim. STAHLIVS in Chemia ad ſeptem partes mercurii ſufficere vnam ſulphuris, docuit.

Sed cum parte nona ſulphuris pulcherrimam cinnabarim obtinuit b. NIETZKY, vir in chemia exercitatiſſimus *m*).

Quodſi vero maior ſulphuris copia ſumatur, tunc obtinetur *mercurius violaceus Pa-*

ri-

m) v. Ei. diſſ. de Cinnabari ex calcibus mercurialibus conficienda, ſine ſulphure iisdem admiſcendo. Hal. 1761. p. 10.

NEVMANNVS, l. ſupra cit. p. 462. ex mercurii p. 4. et ſulph. vna, cinnabarim bonae notae obtinuit.

riſienſium, ſc. cinnabaris factitia, ob maiorem ſulphuris admixti copiam nigreſcens *n*).

Non multum differt *Mercurius diaph.* Cl. ASTRVC, ſcil. Aethiopis et ſalis ammoniaci partes aequales per ſublimationem mixtae.

Ex calcibus mercurii variis, ſine ſulphuris additione cinnabarim obtineri, mirum non eſt. Totum enim artificium eo redit, vt addantur ſubſtantiae, ex quarum connubio ſtatim naſcitur hepar ſulphuris. Sal mirabile ſcilicet prius in retorta tubulata in fluorem redigi debet, tunc addantur per vices miſcelae ex turpetho minerali et carbonibus, aut tartaro crudo, aliquot portiones *o*).

Perhibent chemici in academia Diuionenſi, ex ſulphuris parte vna, mercurii partibus quatuor, aethiopem fuſionis ope paratum, cum hepate ſulphuris volatili intra ſpa-

n) v. TRILLER Diſ. vniv. P. 2. p. 404. Habet Fl. ſulph. p. 4. merc. p. 6. ſalis ammon. p. 4.

o) vid. b. NIETZKY in diſſ. cit. p. 14.

tium temporis horae dimidiae, dediſſe cinnabarim pulcherrimam *p*).

Idem experimentum antea iamiam fecit BAVME' *q*) ſc. absque igne per hepar ſulphuris, tam fixum, quam volatile, veram cinnabarim parauit, licet non tam breui temporis ſpatio.

Sed omnino NEVMANNVS in Germania ſuo tempore docuit cinnabarim ſine igne conficere, ex ſpiritus fumantis BOYLE vncia dimidia et mercurii viui drachma dimidia, ſola mixtione et vitri agitatione *r*). Cl. WIEGLEB, de cuius amicitia laetor, per ſpiritum *Beguini*, cuius praeparationem emendauit, ſine igne docuit cinnabarim conficere *s*).

Ex-

p) v. Anfangsgründe der theoret. und pract. Chym. u. ſ. w. ex verſ. Cl. WEIGEL B. 2. S. 33.

q) l. c. p. 519.

r) l. c. p. 462.

s) v. Ei. kleine chym. Abhandl. p. 37.

Experimenta illa, quae nuper facta ſuper cinnabaris absque igne confectione, leguntur in libro vtiliſſimo infra nominato *t*).

Vnde vero cinnabaris color ruber, isque pulcherrimus, quaeſtio eſt nondum deciſa. Cinnabaris ſublimatio, quae Amſtelodami hodie vſitata, deſcripta legitur apud Cl. FERBER *u*), qui modeſte ſimul aliorum errores correxit. Fraude et cinnabari omnino admiſcetur minium, Colcothar vitrioli, vel Crocus martis, num vero arſenicum album ad augendum colorem cinnabaris addere ſoleant, non auſus eſt definire Cl. FERBER.

Calcem plumbi aut Colcothar vitrioli, noua ſublimatio aut incenſio cinnabaris in crucibulo candente, manifeſtare ſolet, nam remanet calx plumbi et colcothar vitrioli, et ſola cinnabaris aufugit. Proderet odor alliaceus ſine dubio arſenicum, vt alia taceam ex-

t) Taſchenbuch für Scheidekünſtler u. ſ. w. für 1780. Weimar. S. 166.
u) l. c. pag. 338. et ſequ.

experimenta, quibus vulgo cognoſcitur arſenicum.

Sublimatione cinnabaris repetita, hanc non emendari, ſed deſtrui potius, bene monuit BAVMÉ x), hinc vnica operatione rite inſtituta omnium optime ſublimatur.

Trituratione diu continuata, colorem cinnabaris augeri, notiſſima res eſt. Fortaſſis latent nos multa, que Batauis in vſu ſunt, adminicula, quod ipſe concedit Cl. FERBERVS, qui candore et veri amore cedit nulli.

Iam paucis de cinnabaris vſu, quem olim ex vana opinione pereximium credidere, hodie vero non multi magni faciunt. GODOFREDVS SCHVLZIVS in libello ſingulari y) de ampliſſimo cinnabaris vſu in praxi medica diſputauit. De ptyaliſmo per ſuffimigium ex cinnabari incenſa legi debet ASTRVC.

Inep-

x) l. c. p. 522.

y) Scrutinium cinnabarinum, etc. Hal. 1680. 8vo.

Ineptae ſunt certe omnes formulae, in quibus olim cinnabaris princeps ingrediens erat. Huc pertinere credo puluerem cephalicum MICHAELIS, temperantem STAHLII, cordialem Cellenſem, immo puluerem ſ. ſpecif. COBBII contra hydrophobiam; nam vires certe, ſi quas habent, admixtis aliis debent, non cinnabari. Inertiam cinnabaris accuſauit CARTHEVSERVS z). Solui ab humoribus noſtri corporis, per experimenta demonſtrare annisi ſunt WALLERIVS a) et OETINGER b). Sed licet veriſſima ſint experimenta, ſolui extra corpus humanum cinnabarim a menſtruis variis, ſola tamen coniectura eſt, ſolui etiam interne ſumtam, nec vllum fide dignum experimentum mihi quidem innotuit,

 cin-

z) in diſſ. de Cinnabaris inertia medica Frft. 1743. recuſ. in Ei. Collect. diſp. ib. 1775. 8vo.

a) WALLERII diſſ. pro. Cinnabaris efficacia, recuſa legitur Vol. I. Sylloges noſtr.

b) diſſ. Cinnabaris exul, redux in pharmacopolium. Tub. 1760.

cinnabarim vires habere neruinas, antiſpaſ-
modicas, quas a multis decantatas lego.

Nec optimi mei praeceptoris b. MAN-
GOLDI, quem in chemia praeceptorem ha-
buiſſe, hodie adhuc laetor, tentamina me
vincunt *c*).

Credat, qui velit, laudes cinnabaris, quas
illi tribuit IOS. DALBY *d*).

c) in Act. Ac. Mog. T. II. p. 402. ſq.

d) on the virtues of cinnabar and muſk, againſt the bite of mad. dag. Birmingham 1764. v. Götting. Anz. 76 St. 1766.

HI-

HISTORIA MERCVRII ET MERCVRIALIVM MEDICA.

PARS IV.

GOTTINGAE. D. 8. APRIL. 1781.

Cinnabarim, cuius hiſtoriam nuper abſoluere non potui, neque vehementer laudant, neque prorſus reiiciunt Auctores eruditiſſimi Pharmaciae Caſſellis 1779. editae *a*), eam ob cauſſam, quod interdum ab eius vſu ptyaliſmum viderint nonnulli. Conſentiente Ill. NICOLAI *b*) dubia eius manet vis. Haec, dum ſcribo, docta ad me venit diſſertatio, in qua prolixe expoſita legitur hiſtoira de Suffimigiis cinnabrinis eorumque effectibus,

 quam

a) p. 90. ſeq.

b) Recepte und Curarten, p. 554. ſeq.

quam euoluat, qui velit, cupidus lector *c*). Peſſime ſemel nocuit fumus cinnabaris antimonii ore exceptus, cum tertia vice per ſublimationem illam emendare cogitaret artifex chymicus *d*). Cinnabaris vero antimonii obtinetur ex mercurio ſublimato corroſiuo et antimonio, mixtis et per ſublimationem coniunctis. Primo autem butyrum antimonii, deinceps vero cinnabaris aſcendit. Arrodit nempe acidum ſalis regulum antimonii, et cum illo butyrum conſtituit, mercurius vero et ſulphur cinnabarim efficiunt.

Variam miſcendorum proportionem, et inter haec optimam, recenſuit DOSSIE *e*). Idem

c) PONYRKA, Dionyſ. de Anathymiaſi Cinnabaris. Argent. 1780.

Prorſus damnauit vſum ſuffimigii, in morbis etiam topicis.

d) Obſeruatio legitur in IO. GEO. à BERGEN, diſſ. de Vi deleteria fumi cinnabaris antimonii. Frft. 1725. reſp. VNGNAD.

e) The elaboratory laid open p. 252. ſeq.

[I]dem auctor docuit cinnabarim antimonii ſine *mercurio ſublimato corroſiuo*, ex merc. iv. p. XIII. Sulph. p. V. et antim. crud. p. ; et dimid. per ſublimationem, praeparare. Alia methodo absque *antimonio crudo* cinnabaris antimonii paratur, nimirum ex ſulphure antimonii aurato et mercurio crudo. Ex eodem ſulphure aurato et mercurio ſublimato corroſiuo, idem productum obtinetur, monente iam NEVMANNO *f*).

KENELMI DIGBAEI mercurius diaphoreticus nil aliud eſt, quam ſpecies cinnabaris antimonii. Iubet ille mercurii viui libram vnam et ſulphuris antimonii aurati vncias quatuor terendo miſcere ac repetita ſublimatione combinare. Vires, quas cinnabarim antimonii praeſtare crediderunt olim, prolixe recenſuit FR. HOFFMANN *g*).

Sed cum taedii et periculi plena operatio illa, conficiendi cinnabarim antimonii ex mer-

f) l. c. p. 461.

g) In diſſ. de Cinnabari antimonii Ien. 1681. reſp. GRÜLING.

mercurio corroſiuo et antimonio, hodie pr
ſus euiluit, nam faciliori tutiorique metho
butyrum antimonii obtinetur *h*), quod c
rurgicis vſibus inſeruit ſolummodo tanqu
ſepticum externe adhibendum, in morbis c
neae, aliisque topicis vitiis, quae ſepticum
ſiderant. Commode ſatis hic locum inu
nit *Aethiops* ille *Auripigmentalis*, quem e
ſuperfluis adnumerare medicamentis null
dubito *i*).

Proxime cum his conuenit mixtio me
curii, ſiue viui, ſiue eius praeparati, cu
aliis pharmacis, quae ſola trituratione vul
mi

h) Videatur in libro notiſſimo: Almanac
für Scheidekünſtler vor 1780. p. 121. ſ
haec methodus, quae B. NEVMANN
olim non ignota l. c. pag. 1464., vt ita
que *nouum inuentum* dici non poſſit.

STAHLIVS iamiam docuit parar
butyrum antimonii absque mercurio ſub
limato corroſiuo, et eius methodum nu
per emendauit BAVMÉ l. c. P. 2. pag
493 et 92.

i) HARTMANN, PHIL. IMMAN. diſſ. d
Aethiope antimoniali et auripigmentali
Hal. 1759.

iſcentur, et latiori ſenſu *Aethiopis* ſpeciem
nſtituunt. De quibusdam ſupra dixi *k*).

Angli inprimis amant *mercurium alcaliſa-*
m, h. e. mercurium cum abſorbente quodam
nga trituratione in puluerem ſubtiliorem
mminutum. Datur in Germania etiam ex
ngo tempore mercurius dulcis cum abſor-
nte. Vtrumque medicamentum non ſolum
morbis venereae indolis, ſed et contra
rmes dari ſolet. Anglis quoque placet *Ae-*
ops ex mercurio viuo et reſina Guaiaci.
aeſcribitur autem vel ſeorſim, vel vnacum
is forma pilularum *l*).

Ipſe puluis *alterans* PLVMMERI eſt ſpe-
s *aethiopis mercurialis*. Eius medicamenti
loriam, nec non ſimilium, in libro vti-
imo recenſuit Ill. NICOLAI *m*), nobisque
um fecit.

Lu-

k) Progr. II. p. 29.

l) de variis pulueribus mercurialibus v. NI-
COLAI, l. c. p. 796. ſq.

m) l. c. pag. 476. ſq.

Lubentiſſime et hic teſtor, per annos ginti et vltra ſaepiſſime et diu continu vſu aegrotis meis ſumma cum euphc PLVMMERI medicamentum varia for me praeſcripſiſſe, nec memini vnquam noxium effectum vidiſſe.

In tinea capitis ſanatu admodum diffi multis aliis medicamentis fruſtra adhibitis, mel mirifice profuit pilularum forma pu alterans PLVMMERI et CONIVM STO CKII, illasque pilulas deinceps aliis aegrotis morbis venereis frequentius praeſcribere co et ſemel tantum ſpes mea fefellit, in men gra venerea viri, quem nec tribus vici repetita ſaliuatio ſanare potuerat, cui pu Conii cum melle, forma electuarii tand reſtituit ſanitatem.

Cum tanta ſit multitudo mercuriali vt Viri Cl. CVLLEN *n*) SAVNDERS *o*) D CAN *p*), FALCK *q*) vtiliſſimo conſilio vſ

n) in Mat. med.
o) in verſ. anglica libelli Cl. PLENCK.
p) Tr. on Mercury;
q) Tr. on Mercury,

vſum iuniorum medicorum, haec omnia in tabula quadam conſignarent, non dubitaui primam eius partem hic apponere, vt lecturi eo melius perſpicere queant, quae hactenus in vſu fuere.

Occurrit itaque

I. *Mercurius*, isque purgatus, *tritus*,
   a) absque additamento,
      Aethiops per ſe, ingrediens *Trag.* KEISERI;
   b) c. melle
      Pil. Mercur. Ph. Edinb. 1744.
   c) c. Balſamo vel Terebinth.
      1) *Pil. Merc.* Lond.
      2) *Empl. comm. c. Merc.* Lond.
      3) *Empl. Merc.* Edinb.
      4) *Vnguent. coerul.*; mitius et fortius, Lond.
      5) *Cerat. Merc.* Lond.
   d) c. *Reſina* (v. c. Guaiaci)
      1) *Pil. Merc.* Edinb.
      2) *Pil. Aethiop* Edinb.

e)

e) c. Gummi (v. c. Arab.)

1) *Solutio*	PLENCKII.
2) *Pilulae*	
3) *Syrupus*	

f) c. Pingued.

Vuguenta merc. varia.

g) c. Gelat. Ranar.

Empl. de Ranis c. Merc. Vigonis, varia proport.

h) purg. variis

Pil. Mercur. var.

i) c. terra abſorb.

Merc. alcaliſatus Anglor.

k) c. *Saccharo*

Merc. Saccharatus Edinb.

Sacch. Vermifug. Pariſ.

Aethiops purgans. Huc pertinent *Trochiſci et Morſuli.*

l) c. Sulphure

1) *Aethiops vulg. et antim.*

2) *Cinnab. varia*, ſublimatione

3) *Aeth. Auripigmental.*

m

m) c. Sulph. ant. aurato

1) *Pulu. alterans Plummeri*

2) *Kleinii Merc. diaph.*

n) c. Manna

Trag. KEISERI

o) c. *Mica Panis*

Pil. Merc. var.

p) c. Conſeru. Roſar.

Bol. coerul.

II. *Mercurius igne calcinatus*

a) per ſe

Merc. calcin. Lond.

Merc. praecip. per ſe

— *calc. niger Boerh.* de Merc.

b) cum Auro

Merc. praecip. Solaris Aſtruc. Panacea vulgo de la Vigne.

Iam ſequuntur praeparata *Salino-mercurialia* varia, quae ſiſtunt modo *calces ſ. praecipitata*, modo *ſublimata*, quae, vt facilius pateant, non inutile cenſui tabulam ſequentem hic exhibere.

III. Mercurii ſolutio alia fit

a) per *acidum nitri*, quae ſiſtit

Solut. Merc. Edinb.

Calcem Merc. Edinb.

(*Merc. praecipit. alb.* v. infra)

Merc. praecipit. rubr. et *Arcan. corallin.*

Mercur. coerul. (vid. Apoth. Cal. vor 1781. p. 14.

b) per *acid. Salis communis*, vnde

Merc. *ſublim. corroſiv.*

— — *dulc.*

*) *Calomel.*

**) *Aquila alb.*

Merc. praecip. alb.

Mercur. *diaph. violac. Cl.* ASTRVC, ſ.

Flores ammoniaco-mercuriales. ſc. Aethiops et Sal comm. per ſublimat. ſi vero

Sal ammon. et merc. trituratione miſcentur, et deliqueſcit haec miſcela, naſcitur

Solutio mercurii per deliquium Cl. ASTRVC.

Mer-

Mercur. dulc. martiatus Cl. HARTMANN v. infra

c) per *acidum Vitrioli, vnde*

Merc. praecip. flav.

ſ. *Turpethum minerale* et

Oleum Mercurii

d) c. acido aceti,

Solutio merc. et cupri in acido nitr. euap. et noua digeſtione cum aceto, dat *Merc. praecip. virid.*

Sola trituratio mercur. c. aceto dat

Mercurium Keyſeri, et ſimile productum ſiſtit calx mercurii per acidum nitri facta, et deinceps aceto ſoluta.

e) c. *acido Tartari,*

ſc. Calx merc. per acid. nitri facta, acido tartari ſoluta dat

Mercurium tartariſatum Cl. MONNET et PRESSAVIN.

Tandem habemus etiam

Mercurium alcaliſatum, ſc. cum mercurium neque alcali fixum, neque volatile ſol-

uere poſſit, calx antimonii ſaepius dicta, per acidum nitri parata, ſoluitur per ſpiritum ſalis ammoniaci cauſticum, vulgaris enim non ſatis efficax eſt. Eadem calx mercurii ſoluitur quoque a lixiuio ſanguinis.

Ne omittam quidquam, quod aliqua ratione ad mercurii hiſtoriam pertinet, repetitionis cauſſa hic appono aliam tabulam mercurialium, quam ſupra laudati auctores nobiscum iam olim communicarunt.

Siſtit haec

IV) *Salino-mercurialia correcta*

A) per abſtract. acidi

a) per calcinat.

Merc. corroſ. ruber L.

— *calcinat.* E.

— praecip. *rub.* E.

b) per attract.

α) aquae

Pulv. Principis N. D.,

β) per alcohol

Mercur. corall. L.

Pa-

Panac. Merc. E. 1744.

γ) per aqu. et alcohol

Arcan. Corall. N. D.

Panac. Merc. rubr. N. D.

δ) per camphoram

Pil. e Turpeth, min. Ph. P. E.

Miſta *vnguenta Merc.* c. camph.

c) per attract. et praecip.

α) per alcali fix.

Merc. praecip. fuſc. E. 1744.

[Huc pertinet quoque *vnguent* ZELLERI et WERLHOFII ad Scabiem ex mer. praecip. alb. et oleo tartari per deliquum.]

β) per alc. volat.

Merc. praecip. alb. E. et L.

Vnguent. e Merc. praec. L.

γ) per alc. volat. et cupr.

Merc. praecip. virid. E.

3) per addit. Mercurii

a) *Merc. ſublim. dulc.* L. E.

*) *Calomel*

**) *Aquila alba.*

b) per addit. Vnguent.

Vnguent. citr. E.

Aliaque vnguenta.

Praeparata ſalino - mercurialia *acria facti*
ſunt

a) per ſolut. praecipit.

Merc. praecip. ſolutus

b) per addit. acidi

Solut. Sublimati, cum acido ſalis

c) per ſuſpenſionem c. ſale ammoniac

Merc. *corroſ. nitroſus*

*) *Wards* White Drops

Merc. corroſ. muriaticus.

Vltimo demum memoriae cauſſa hic it
rum repeto

Mercurialia cum *metallo* quodam v
ſemimetallo mixta, et hic occu
runt mixtio mercurii

a) c. Cupro

Merc. praecip. virid.

b) c. Marte

Merc. dulc. mart. Cl. HARTMANN

c) cum antimonio

Pr

Puluis IACOBI, ſ.

IAMES POWDER.

ſc. calx duplex ex merc. et antimon. ſimul parata.

Aethiops antim. Huxhami

*) c. Sulph. antim.

Pulv. alter. Plummeri

**) c. Auripigm.

α) *Aethiops, auripigm.*

β) *Merc. ſubl. coloris variegati*, ex merc. ſubl. corroſ. et auripigm. v. Apoth. Calender vor 1781. p. 57.

Vix huc pertinet *Merc. praecip. ſolaris* Cl. ASTRVC, vulgo *Panacea* DE LA VIGNE,

on tamen in catalago mercurialium metalliorum omitti poterat.

Sic occurrunt inter praeparata compoſita *rochiſci* ESCHAROTICI cum *minio* LEERY, et alia formula Pariſienſium.

De ſingulis illis mercurialibus nunc ſeorn dicam.

Tra-

Tradam vero ſeorſim, quae pertinen
ad hiſtoriam ſingulorum, praeparationem va
riam, vſum medicum, et agendi modum
incipiendo a ſolutione mercurii ope ſpiritu
nitri concentrati. Etenim haec multorum ba
ſin conſtituit, et facillime omnium perfice
tur. Sed de his omnibus proxima occaſion
nam nolo inchoare nunc doctrinam illam
quam abſoluere non poſſem in hoc libelli
mole paruo.

ERRATA PRAECIPVA.

p. 7. l. 11. lege, praeparatorum.

— — penult. *illo*, l. alio.

p. 10. l. 12. leg. *ſi*.